

Registered at the G.P.O. Sydney
for transmission by post as a
periodical.

"THE GLOW"

Slovene fortnightly
newspaper in Australia

90 Queen Street,
Woolahra (N.S.W.)
Telephone: FB 4256

VOL. 3 - No. 8
APRIL 25, 1959

Za

BUDIZEM PROTI KOMUNIZMU

London (UPI-AAP-R)
19. apr. — Izvedenci za azijske zadeve pričakujejo sveto vojno budistov proti komunizmu. Pričakujejo, da bodo budisti zaradi zadnjih dogodkov v Tibetu začeli s pasivnim odporom proti rdeči Kitajski.

Kitajski komunisti se te-

ga zavedajo, zato hitijo z odvozom tibetskih menihov na prisilna dela na Kitajsko.

Poročila iz Hongkonga pravijo, da so kitajski komunisti začeli s pritiskom nad kitajskimi budisti. Budistične duhovnike so poslali na "socialistično prev-

zgojo" v provinco Fukien, kjer morajo graditi solna polja in železotopilnice.

Tibetanci še vedno bežijo čez mejo v državo Nepal. Komunistični kitajski ministrski predsednik Chou-En-Lai je izjavil, da kitajska vojska čisti ostanke tibetskih upornikov.

MEŠČANKA V JAPONSKI CESARSKI HIŠI

Tokijo, 11. april. — Japonski prestolonaslednik princ Akihito se je poročil danes z dekletom iz običajne meščanske = trgovske družine.

Romansa je začela na tenis igrišču. Prvič v dolgi zgodovini japonske cesarske hiše bo stopila na prestol žena, ki ni plemiškega rodu.

KATOLIŠKO SVETO PISMO ZA PRISEGO

Rockdale (Sydney) mestni svet je odločil, da bo vsak katolik, ki zeli priseči na katoliško sveto pismo, lahko dobil to na razpolago.

Odločba mestnega sveta je nastala kot posledica, da holandski par Mr. in Mrs. W. Jansen ni hotel priseči ob priložnosti podeljevanja avstralskega državljanstva na sv. pismo, ki ni bilo katoliško.

Dr. Rumble, katoliški teolog iz Sydneya je izjavil, da katolik lahko priseže tudi na sv. pismo, ki ga ni izdala katoliška cerkev, če ni pri roki katoliškega.

HELIKOPTER, PROSIM!

Ta teden je začela neka londonska tvrdka s helikoptersko službo. Vsakdo, ki si zaželi hitre vožnje, lahko telefonira tvrdki, ki pošlje letalo na prostor v bližini klienta (dvorišče tovarne ali podobno) ter odpelje potnika na zaželeno mesto.

Tarifa: £40 na uro.

"ATOMSKE TOPLICE"

V bližini Podčetrka, vasice blizu hrvatske meje, je bil pred nedavnim odkrit vodni vrelec, kateremu so dali ime "atomske toplice." Namreč voda vsebuje jedrske snovi. Poročajo, da so bile pri tem vrelcu ozdravljene že težje bolezni

na jetrih in obistih, ljudje so se rešili žolčnih kamnov in celo raka.

PREDOR POD MORJEM?

Strokovnjaki te dni delajo poskuse, da ugotovijo, če bi se izplačalo izvrtati predor pod kanalom, ki loči Vel. Britanijo od kontinenta.

"Peteline" imajo Amerikanci

Po dolgih pregovorih bo Italija dobila ameriške rakete, ki imajo srednje dolžinske kapacitete.

Osobje bo italijansko, "peteline" pa bodo imeli pod nadzorstvom Amerikanci. Ukaze za sprožitev atomskih "petelinov" bosta dajala italijanska vlada in poveljnik sil Atlantskega pakta.

Raketne baze v severni Italiji bodo zlahka imele pod kontrolo vsa mesta v Južni ZSSR.

★

SOVJETI SVARIJO ZDA

London, 20. apr. — Moskovski radio svari Ameriko, naj se ne igra z ognjem, ko nadaljuje z višinskimi poleti na poti v Zahodni Berlin.

ZSSR namerava postaviti 10.000 čevljev kot minimalno višino za zavezniška letala, ki letajo v Zahodni Berlin. Toda Amerika ne mara sprejeti nikakih obvez kar se tiče omejitve v višini letanja.

POMLAD NA GRADIŠČU
PRI VIPAVI
THE SPRING
IN SLOVENIA
(NTH. YUGOSLAVIA)

"Okay, tovaris!"

Stockolm, 13. aprila - (A.A.P.) — Po poročilih, ki jih je prinesel švedski vojni žurnal "Kontakt z vojsko," imajo Sovjeti v Ukrajini točno kopijo celga ameriškega mesteca, ki jim služi za treniranje vo-hunov.

Gojenci iz tega mesta, ki ga imenujejo Vinica, živijo življenje povprečnega ameriškega študenta. Hrana je ameriška, obleka je ameriška, govorica samo angleška.

Kinematografi prikazujejo samo ameriške filme in trgovine prodajajo samo predmete, ki so izdelani v ZDA. Študentje šofirajo ameriške avtomobile in se držijo pri tem ameriškega prometnega reda.

Zahodne obveščevalne organizacije cenijo število gojencev v mestu Vinica na 1000 do 1300. "Diplomiranci" dobijo mesta kot člani sovjetskih ambasad, konzulatov in zastopstev v ZDA.

TRAMVAJI V SYDNEYU

349 tramvajskih vozil bodo prodali. Cenijo, da bo cena enemu vozilu £50.

U MAZANO PERILO

Beograd, 19. aprila — Tito je izjavil na zborovanju v proslavo 40 letnice obstoja jugoslovanske komunistične partije, da je Stalin likvidiral več kot sto vodečih jugoslovanskih komunistov pred 2. svetovno vojno.

Vsi likvidirani so bili preizkušeni komunisti, ki so živeli v Sovjetski Zvezi v razdobju 20 let, ko je bila jugoslovanska komunistična partija ilegalna.

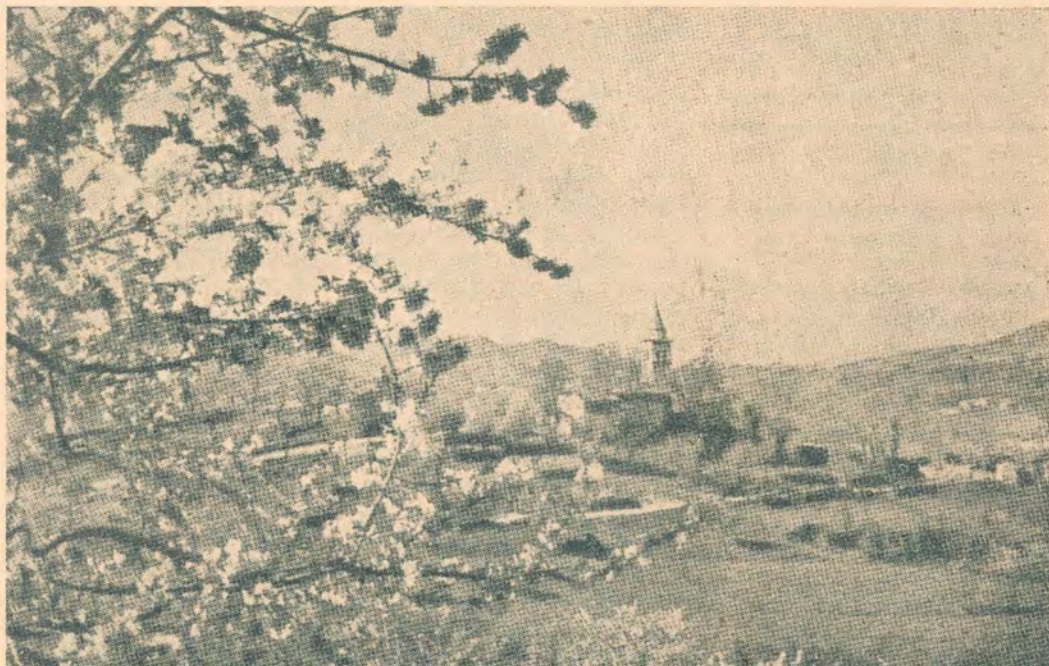
"Tanjug" poroča, da je Titov zastopnik na zadnjem Kitajskem ljudskem kongresu protestno zapustil svoje mesto, ko je komunistični premier Chou En-lai v otvoritvenem govoru užalil Jugoslavijo.

* * *

Beograd: Iz Beograda poročajo, da bo prispel tja znani trener nemške državne reprezentance Sepp Herberger, ki bo predaval na seminarju za jugoslovanske nogometne trenerje.

* * *

Varšava: Rokometna tekma med reprezentanca Poljske in Jugoslavije se je končala z rezultatom 18:16 za Jugoslavijo. Ženska jugosl. reprezent. pa je premagala Poljakinje s 13:4.

SYDNEY

• BRISBANE

• ADELAIDE

• MELBOURNE

• PERTH

• HOBART

PROBLEM ŠT. ENA

Verujem, da je med nami še vedno nek odstotek rojakov, ki so sposobni samostojno, svobodno misliti, in verujem tudi, da je drugi del, takorekoč že "aganžiranih" rojakov, še vedno svest si, da imajo tudi oni pravico pogledati izven meja svojih okvirjev, da se od časa do časa zamislijo nad tem, da prav skozi filtre svobodne volje prihaja to, kar je določeni narodnosti koristno, političnim "veličinam" neprijetno, nedopadljivo. Prepričan sem, da je tretji del naših rojakov gluh za vse, kar se meša s pojmom slovenstvo, da je rezerviran in pozna slovenstvo le v nezgodi, ko je potreben pomoči.

Tako je stanje pri nas, če vanje površno pogledamo.

Pojem "slovenstvo v Avstraliji" predstavlja vsi tukaj živeči Slovenci — kakorkoli medsebojno povezani, organizirani. Ne glede na to, kako, kje in iz kakšne potrebe so pri nas že pred leti jela poganjati razna društva, klubi, — ostaja dejstvo, da je v pretežni večini naših ljudi živela in še živi tista duhovna sila, ki je rodila potrebo po društveni dejavnosti; potreba pa je izoblikovala tudi različno diferencirane skupine. Navzlic razlikovanosti nazorov pa nam je vsem lastno le eno — da smo Slovenci.

Imeli smo že različne pridevnike, ki so se na navendar zanesljivo je ostali še koši porajali ali izginjali, samo samostalnik. Torej samostalnik je osnova. Ta preprosta resnica je lastna vsem zavednim narodom v veliko večji meri kot Slovincem, ki — kazno je — mislimo, da je ekvivalent narodnosti kakršnikoli idejno političen pojem, ki se končuje na "izem." Kdor

sodi med poznavalce slovenske zgodovine, ve, da smo Slovenci šli že skozi mnoge "izme," in da so se pred našimi očmi porajali vedno novi. Torej je miselnost, da nekdo ni Slovence, če ni vprežen k ojesu nekega političnega voza, popoinoma zgrešena. Seveda praksa pa kaže (in to pri vseh narodih enako) da se ta dva pojma kaj rada mešata. Dolžnost narodnostno zrelega človeka je, da v takem primeru zaključi: "Psi lajajo, a karavana gre dalje."

Toda tu so tudi potrebe, dolžnosti. V našem primeru je predvsem potreba in dolžnost, da ohranjamo svoj jezik in kulturo, potreba po medsebojnih združevanjih ter pomoči socialno ogroženim. Kako temu zadostiti, če si pod vplivom svojih "izmov" nismo edini, kakšen naj bo prijem. Tu je dolžnost, da se vprašamo, od kod smo in čemu smo tukaj. Tu je vprašanje, ob katerem si skačemo v lase in vsi oberemo trdimo, da delamo v dobro narodu. Sirokoustimo se o pozitivni demokratičnosti, v kateri vidimo en sam zveličavni obraz, obsijan z gloriolo prilasčenega monopolizma svoji ideji, kot da ima življenje eno samo plat.

TEŽNJE K ENOSTRANOSTI

Bodisi v tisku ali ustno kaj radi poudarjamo, da smo odločni antitotalitaristi, da smo demokratje in kot demokratje opredeljeni proti enostranskemu totalitarističnemu sistemu v domovini. Na vsakem koraku pa smo priče neugnane medsebojne nestrpnosti in to zato, ker je nekdo drugače, kot bi mi sami, opsoval totalitarističen komunizem.

Po vsej sili hoče vsak izmed obeh taborov sebi zagotoviti političen monopol — skratka vodimo v smer dveh edino priznanih nasprotujočih si blokov, komunistov in (namišljenih) demokratov. Tretje in četrte poti za nas ni. Nikakor se ne moremo vživeti, da nam mojster ni vlil glave vsem v istem kalupu! Za nas je zločin, kar je vsem narodom dopustno — namreč da imajo vse struje od leve do desne. Ne zavedamo se, da leži enotnost Slovencev v vprašanju naroda zgolj v vprašanju slovenstva brez vseh privešenih pridevnikov; politične diferenciacije pa so drugotno, pri zrelem narodu svobodno vprašanje vsedotlej, do-

kler neka skupina ne grozi izpodkopati temelje svobode naroda. Narod ima tisti sistem, katerega je vreden, za katerega je dozorel!

TOTALITARIZEM KORENINI V NEZNANJU IN V LAGODNOSTI

Težnja v duhovni totalitarizmu ima korenine v neznanju in v želji po lagodnosti. Podal bom eden izmed primerov, ki so karakteristični za gornji stavek: V avstralskem slovenskem listu sem bral kritiko, naslovljeno na gospodarstvo v domovini. Pisec je trdil, da jugosl. železnice nadomeščajo hrastove tračne pragove z betonskimi, in namiguje češ, da to pomeni gospodarsko kratkovidnost tamošnjih gospodarstvenikov. Pisec se ni predhodno pozanimal o realni gospodarski prednosti betonskih pragov, ki jih vse moderne evropske železnice že zdavnaj uporabljajo. To je kaj enostranska, lagodna kritika, namenjena sama sebi. Taki zaključki pa niso naslovljeni zgolj na nesrečne gospodarstvenike v domovini, marveč so v praksi tudi med nami samini. Če je n. pr. ta tabor do neke stvari zavzel tako stališče, je jasno, da bo nasprotni tabor zavzel prav nasprotno, temu diametralno stališče. Reakcija je brez vsakega razglabljanja že vnaprej določena.

Ko takole človek razmišlja o tej zablodi, ki jo lahko imenujemo taktiko duhovne kulture ali idejni totalitarizem, se mu vsiljuje misel, da nam postaja komunizem potreben, da smo se privadili ob njem, da bi brez njega usahnili.

Pod zastavo borbe proti komonizmu, za osvoboditev svojega naroda, se ribari v kalnem, se grupira ter psuje nasprotni tabor, češ da nima enakih pravic v kazanju rogov komunizmom. Izdelali smo že popolno zakladnico formul in norm, kako je uničevati komunizem in se pri tem poslužili receptov iz kuhinje totalitarcev samih. Značaji in naši duhovni profili pa se med tem neovirano pačijo.

Težnja po politični integralnosti prepravlja vso domovino, od tam se pa širi med preostali slovenski življ, razpršen po svetu. Le redko se dvigne glas — še tisti često meglen — ki bi opozarjal pred to okužbo. klaže, da smo se vživeli, da smo izbrali sovražnika, kateremu v medsebojnem lažne morejo obroditi vzviše-

Bo Djilas svoboden?

Ze dalj časa prihajajo vesti iz Jugoslavije, da se Tito in njegovi vodilni pajdaši prerekajo, ali naj bi izpustili Djilasa na svobodo ali ne. Po poročilih Tito favorizira izpustitev.

Milovan Djilas, po poreklu Črnogorec, je bil eden vodilnih komunistov v Jugoslaviji. Leta 1954. je bil izključen iz komunistične stranke, ker se je zavzemal za demokratizacijo. Pozneje je pozdravil revolucijo na Madžarskem, kot "začetek konca komunizma". Zaradi tega je bil obsojen na tri leta zapora.

V ječi je napisal knjigo "Novi razred," katere rokopis se mu je posrečilo prethotapiti v inozemstvo. Knjiga je žela ogromen uspeh in je svetovnemu komunizmu povzročila ogromno škodo. Djilas je bil zaradi nje zopet obsojen na nadaljnjih sedem let.

Djilas ima še vedno precej prijateljev in pristašev celo med vodilnimi jugoslovanskimi komunisti. Zato se jugoslovansko komunistično vodstvo njegovega vpliva zelo boji.

Da bi ga pred narodom diskreditirali in onemogočili njegov vpliv, so skušali v svoji propagandi pokazati Djilasov primer kot navadno borbo za oblast med vodilnimi komunisti, v kateri je Djilas izgubil proti Titu.

Kdor je pa čital Djilasovo knjigo, ve, da je Djilas zavrgel komunizem in obsodil komunistični sistem. V svoji knjigi Djilas namreč na napada nikogar osebno, temveč z žgočo in prepričljivo logiko prikazuje absurdnost komunističnega režima.

Njegova teza je, da komunizem izpoveduje vzvišene cilje, a za uresničitev teh ciljev uporablja najbolj umazana, ogabna in brutalna sredstva. Trdi, da namen ne opravičuje sredstev in da nizkotna sredstva nikoli

nega sadu. sanju, kdo ga sme izzvati v boj, izkrvavljeni podležemo pač močnejšemu totalitarcu.

Idejni totalitarizem je črv, ki več ali manj gloda vse narode, a kaže, da je najbolj delaven prav med nami, ki smo povrhu majhen narod. Majhni narodi pa si ne smejo za daljšo dobo privoščiti udobnosti duhovne lenobe, če nočejo osiromašiti svoje duhovne kulture. To velja zlasti za hote zaostale narode, kateri potlej prej ko slej podležejo močnejšim tujim kulturam in političnim vplivom. Karel Kodrič

Djilas prerokuje neizbežen propad komunizma. Komunistično gospodarstvo temelji na brezobzirni diktaturi in reducira delavski razred na stopnjo sužnjev. Djilas je prepričan, da sužnji ne morejo tekmovati v produkciji s svobodnimi delavci v demokratičnih državah. Če hočejo komunistični oblastniki izboljšati produkcijo, morajo dati delavstvu več svobode. To bi pa seveda pomenilo konec komunizma.

V. M.

IZDAJALEC TITO

Tito je šel prvič tako daleč, da je povedal na zborovanju v Beogradu 19. aprila, da je Stalin likvidiral 100 prekaljenih jugoslovanskih komunistov, ki so zbežali v Sovjetsko Zvezo v času, ko je bila jugoslovanska komunistična stranka prepovedana.

Tito sam je bil spreten in ni padel v nemilost pri Stalinu. Po pisanju švicarskega časopisa je Tito v času španske državljanske vojne kot "tovariš Walter" odigral vlogo izdajalca, kar mu je tudi rešilo kožo.

Takrat je bil sekretar KPJ Gorkič. Nekega dne je Kremelj poklical Gorkiča v Moskvo. Gorkičeva žena je rotila moža, naj se ne odzove temu kazu, ker je slutila nesrečo, Tito pa je bil tisti, ki je uporabil vse izdajalske sposobnosti, da je Gorkiča pregovoril. Vsi trije so odpotovali v Moskvo, kjer so Gorkiča postavili ob zid. Preden so ga ustrelili, se je zaklinjal, da je bil vedno vdan komunistični partiji.

"Tovariš Walter" (Tito) mi je priča, da govorim resnico! "je vzkliknil obsojeni Gorkič. Toda prisotni Tito je samo nemo zmajal z glavo. Počili so strelji. Še isti dan je bil Tito pri Malenkovu, ki mu je stisnil roko in ga obvestil, da je sedaj on tajnik KPJ.

S krokodiljimi solzami izdajalec Tito ne bo mogel za vedno slepiti vseh ljudi.

—o—č

Sobota, 25. aprila zvečer

Vinska trgatev

v Slovenskem domu, 121 Queen Street, Woollahra. Rezervirajte: FB 1085

NAROČNINA ZA LETO 1959 £2-0-0

"ŽAR"

Slovenski polmesečnik v Avstraliji

Urednik: Ljenko Urbančič

90 Queen Street, Woollahra (N.S.W.) Telephone: FB 4256

List izhaja vsakega 10. in 25. v mesecu

Naročnina £2 za 24 števil. Izdaja "Žarov" konzorcij Predstavnik: Karel Kodrič 6 Khartoun Street West Footscray, Victoria

Printed by ITAL-PRINT 4 Denby Str. Marrickville Phone: LM 8908

Altruizem v trgovini?

Skoraj do začetka druge svetovne vojne je večina ljudi mislila, da je eno izmed načel gospodarstva egoizem; to se pravi, da je treba pospeševati le lastno industrijo, da je treba kupovati le proizvode, izdelane v industriji, ki dela v lastni državi. Po drugi strani pa da je potrebno zavirati industrijo malo razvitih narodov.

To mnenje se je precej spremenilo že pred drugo svetovno vojno in še bolj po drugi svetovni vojni. Ni pa to posledica politike in pa morda trenutnega političnega položaja na svetu, ampak je posledica natančne gospodarske analize, ki je pokazala, da je neka vrsta altruizma v gospodarstvu ali težnja, da se vsi narodi industrializirajo, koristna tudi za industrijske države.

Ko je imela n. pr. Jugoslavija leta 1939. in 1940. precej trgovskih stikov z Nemčijo, je obiskala večja nemška gospodarska komisija Beograd. Predsednik komisije je tedaj izjavil, da želi, da se Jugoslavija industrializira. Jugoslovanski gospodarstveniki so se tedaj čudili tej izjavi. Toda nemški gospodarstveniki so jih prepričali, da gospodarsko nerazvita država, katere glavno bogastvo je zao-stalo poljedelstvo, pač nima kupne moči, da bi v industrijskih državah kaj veliko kupovala.

V teoriji je to pravilen zaključek; toda pogledimo, kako to izgleda v praksi. Ustavimo se pri konkretnem primeru, ki je bil tudi podrobno analiziran.

Med drugo svetovno vojno se je razvila v britanskih dominionih v Južni Afriki in Avstraliji precej močna avtomobilska industrija. Te dežele so prej uvažale le angleške avtomobile. Po vojni so se začeli v Angliji glasovi in pa želje, kako bi to stanje odpravili in vzpostavili prejšnje. Toda nekaj najbolj vidnih gospodarstvenikov je izjavilo, da čeprav to stanje škoduje angleški avtomobilski industriji, angleškemu gospodarstvu kot celoti ne škoduje. In to zato, ker mora avtomobilska industrija omenjenih dominionov kupovati stroje, aparate in nadomestne dele za omenjene naprave v Angliji. Po drugi strani imajo te nove industrije čisto probleme pa naj

bodo te v Avstraliji, Jugoslaviji ali pa v Argentini, in v takih primerih se obračajo za nasvete k starim industrijskim deželam. Skoraj vse te dežele z novo organizirano avtomobilsko industrijo še naprej uvažajo gotove precizne dele iz dežel s staro tradicijo. Tako n. pr. Španija izdeluje kamione Diesel v tovarni Pegaso. Izdela vse v Španiji, edino injektorje za nafto mora še uvažati iz Nemcije.

Naj omenim še, da so industrijske dežele običajno tudi največji trgovski družabniki, to je odjemalci in prodajalci. To se pravi torej, da industrializacija posameznih dežel ne zmanjšuje trgovine starih industrializiranih dežel, ampak jo le še pospešuje.

Pospeševanje industrializacije je torej koristno iz čisto gospodarskih vidikov. Pravim čisto gospodarskih; kajti često se pospešuje industrializacija iz drugih vidikov — političnih in zaradi prenaseljenosti. Jasno pa je, da se ne bo pospeševala katerakoli industrija, ne glede na važnost razvoja. Treba je pač prej premisliti in preštudirati, katera industrija je najbolj primerna.

Poglejmo sedaj ta problem še z drugega vidika. Postavimo se na ožji sektor ene same države.

V Italiji so po letu 1950 začeli z industrializacijo južne Italije. To je naredila vlada iz čisto človečanskih razlogov, kajti južna Italija je prenaseljena in ji je bilo treba kako pomagati.

Tem ukrepom so zelo nasprotovali severni Italijani, češ da gre za jug denar iz njihovih žepov in da naj bi se za ta denar rajši napravile izboljšave v severni Italiji. Najbolj so kričali proti temu industrialci. Toda kako začudeni so bili, ko so videli čez par let, da je povpraševanje v južni Italiji znatno naraslo. Najprej za tekstilne izdelke, nato za kolesa, radijske aparate, ter razne druge električne aparate in končno tudi za avtomobile in majhne stroje. Vidi se torej, da je bil tudi v tem primeru neke vrste gospodarski altruizem pozitiven in je pomagal tako severnim kot južnim Italijanom.

Jugoslavijo bi lahko primerjali z Italijo; in Slovenijo s severnimi predeli Italije. Izgleda torej iz izkuš-

nje drugih narodov, da bi bilo kako zaviranje ustvarjanja industrije v južnih predelih države nespametno in na škodo nam in pa onim, ki žive na jugu.

ALI SE MOREMO SLOVENCIZIRATI IZ TEGA KAJ NAUČITI?

Vedeti namreč moramo, da bo vsaka industrija, ki se ustvari na jugu, dvignila tam življenjsko raven in bo istočasno povečala povpraševanje teh ljudi po vseh izdelkih, tudi slovenskih. Jasno je torej, da pospeševanje industrije na jugu ne pomeni zaviranja industrije na severu. Če se bo razvijala industrija na jugu in bomo imeli Slovenci proste roke za svoj razvoj, je nujno, da bo industrializacija juga pripomogla k še večjemu razmahu Slovenije. Zato je nespametna in ozko sebična vsaka želja po kakem omejevanju industrijskega razvoja južnih predelov Jugoslavije, pa naj bo to Makedonija, Črna Gora ali pa Bosna. Čim večja bo kupna moč teh predelov, tem več bomo Slovenci tja prodali. Ne smemo namreč misliti, da bomo kaj pridali prodali v zapadno Evropo ali celo v Ameriko.

Dr. Peter Klopčič
(okrajšano iz
"Družabne pravde,"
Argentina)

KOOPERACIJA S TUJIMI PODJETJI

Doslej je 32 podjetij na Hrvaškem sklenilo pogodbe za kooperacijo s podjetji v tujini. V nekih primerih gre pravzaprav zgolj za dela po licencah. Ta podjetja kupujejo določene dele proizvodov pri tujih podjetjih, ostale pa izdelujejo doma in jih tako sestavljene pošiljajo na tržišča.

Gospodarstveniki menijo, da je taka kooperacija koristna, ker se z njo obide prenekatero težavo oziroma uganko, kako in iz kakšnega materiala naj se izdelajo nek določen del proizvoda. Razume se, da je kooperacija koristna, vprašanje pa je, če je tudi v skladu z načeli najvišjih gospodarskih krogov v Jugoslaviji? Nič se ne ve, koliko časa bodo kooperirali s kapitalisti!

JAVITE SPREMEMBO NASLOVA!

IZ DOMOVINE

JUGOSLOVANSKO VINO ZA ČEŠKO IN ZAHODNO NEMČIJO

Na podlagi pogodbe med češkimi podjetji Koopol in Vinoproduktom iz Zagreba bo Jugoslavija poslala na Češko za 800.000 dolarjev vina. V zahodno Nemčijo pa ga bo izvozila okoli 3000 ton.

☆

Za novega guvernerja Narodne banke je bil imenovan Slovenec Janko Smole, dosedanji generalni ravnatelj banke.

☆

Za priznanje pravic slovenskim šolam so v mesecu novembru lanskega leta predstavniki odbora za slovensko šolo v Trstu, v katerem so zastopane vse politične skupine, posredovali pri ravnatelju za javno šolstvo v Trstu. Nastopili so proti temu, da bi novo poslopje za slovenski licej zgradili izven mestnega središča, kakor to nameravajo storiti.

BOBRI SLOVENIJI

Na poti iz Kopra čez Rižano proti Črnemu Kalu so v dolinici, po kateri teče rečica Rižana, začeli gojiti bobre. Dolina je prav primerna za to, ker ima vse leto približno enako temperaturo, prav tako ima tudi bistra reka vedno enako temperaturo. Pokazalo se je, da je kakovost kože oz. dlake zelo dobra in švedski strokovnjaki, ki so si ogledali farmo, so se zelo pohvalno izrazili o tej farmi.

KOMUNISTIČNA MODERNIZACIJA

V vseh slovenskih listih v domovini se pojavili oglasi: "Potrebujemo manekinke za elitno modno revijo."

FILMSKI SEMINAR V LJUBLJANI

Komisija za film v Sloveniji je pred časom organizirala filmski seminar za pedagoge na osemletkah in višjih gimnazijah, da bi tako pospešila vzgojo filmske kulture in ustanavljanje filmskih klubov.

Na seminarju predavajo: Zgodovino filma filmski publicist V. Musek; teorijo filma asis. beograjske Akademije za igral. umetnost Vladimir Petrič, ter režiser Dušan Makavejev; filmsko publicistiko prof. F. Brenk; Jovita Podgornik metodo dela in praktično vzgojo na šoli, ter Levin Šebek o vplivu filma na mladino.

IDRIJA BREZ AVTOBUSNE ČAKALNICE

Skozi Idrijo vodita dve avtobusni zvezi: Ljubljana-Idrija ter Ajdovščina-Idrija, pa tudi turistični promet je zadnja leta zelo narastel. Domačini in potniki pa vendarle tožijo: zaman čakajo že večkrat obljubljeno avtobusno čakalnico.

V poletnih mesecih, ko je v Idriji malo dežja, že nekako gre tudi brez čakalnice. Ko pa nastopi dolgotrajno jesensko deževje, hladen veter in naposled še več mesecev trajajoča zima, je res hudo za tiste, ki morajo čakati na odhode avtobusov pod milim nebom.

POŽAR V TOVARNI "INDUPLATI"

Deset milijonska škoda v tovarni. Gorelo je v skladiščih česanega lanu in konoplje. Požar je nastal zaradi kratkega stika.

V kletnih prostorih tovarne "Induplati" v Jaršah, kjer ima tovarna vskladiščeno konopljo, je prišlo do požara zaradi kratkega stika elektrike. Poročilo pravi, da je do požara prišlo zaradi malomarnosti skladiščnikov.

Tovarniški gasilci so klicali na pomoč poklicne gasilce iz Ljubljane ter gasilce tovarne "Stol" iz Kamnika, vendar slednji niso mogli stopiti v akcijo zaradi pomanjkljive opreme.

Pet ur je trajalo reševanje. Po prvih nepopolnih cenitvah je ogenj povzročil nad 21 milijonov din škodo. Vrednost obvarovanega lanu in konoplje pa znaša 39 milijonov din.

Pri gašenju je bilo več gasilcev opečenih ali kakorkoli ranjenih zaradi izredno težkih okoliščin reševanja iz kletnih prostorov brez razsvetljave. Jože Klopčič in Franc Blejč bosta morala zaradi opeklin dalj časa ostati v bolnišnici.

PRODUKTI TOVARNE "SAVA" V KRANJU

V tovarni "Sava" v Kranju so pred kratkim sprejeli dokončni program proizvodnje pnevmatik za tovornjake, osebne avtomobile, motorje in kolesa. Letos nameravajo izdelati 1943 ton pnevmatik. V naslednjih letih pa bodo povečali količino teh izdelkov tako, kakor bodo narekovale povečane potrebe na domačem tržišču, ter potrebe za izvoz. Kupci slovenskih pnevmatik so predvsem azijske države in neke države v Južni Ameriki.

MISLI O TREH BRATIH

V zadnji številki sydney-ske ustaške SPREMNOSTI se pritožuje g. Bunjevac v pismu uredništvu pod naslovom "Slovenci o nama" nad člankom "Veseli bratci," ki je izšel v ŽARU 25. februarja. Na kratko povedano: pisec "Veselih bratcev" je komentiral poročilo iz SPREMNOSTI, ko so se Slovenci iz Brisbana udeležili neke ustaške zabave. Naš pisec ni nasprotoval druženju Slovencev in Hrvatov, zdelo se mu je le čudno, da Ustaši nazivajo Slovence "bračo," ko je vendar poznana ustaška teorija o hrvatskem poreklu. Ustaši trdijo, da Hrvati niso Slovani, temveč potomci Gotov in Vandalov.

Taka je namreč logika: Če smo bratje Hrvati in Slovenci na eni strani, pomeni, da so bratje tudi Hrvati in Srbi. Torej smo vsi trije bratje. Če pa Ustaši Srbov ne priznavajo za brate, ne morejo priznavati niti nas. Vsakemu je jasno, da smo Hrvati, Slovenci in Srbi bratje, ker smo vsi južni Slovani. Kako dobri bratje smo, to je zopet poglavje zase.

Tudi ni pisec "Veselih bratcev" smatral Ustašev za "propalce in alkoholičarje," saj smo tudi Slovenci

poznani kot ljubitelji božje kapljice. Slovenci prav gotovo ne gojimo sovraštva niti do Srbov niti do Hrvatov. Želimo le, da bi i hrvatski i srbski šovinisti uporabliali bajonete za odpiranje konzerv ne pa za rezanje bratskih grl.

Slovenci ne mislimo braniti srbskih koljašev pred hrvaškimi koljaši. Toda eno je prav gotovo: Ko so Ustaši vzpostavili svojo "Nezavisno," so to storili s popomočjo izdajstva, ko so se zvezali s Hitlerjem in Mussolinijem, prodali Dalmacijo in ponudili hrvaško krono italijanskemu princu, ki nikoli niti ni videl Hrvaške, čeprav so mu dali za maškerado tradicionalno ime Zvonimir.

Slovenci nimajo prav nič proti, če se hrvaški narod na svobodnem plebiscitu odloči za svojo državo, vendar smo proti izdajstvu, ki je pahnilo Slovence 1. 1941 pod fašistični in nacistični škorenj.

Ko pravi g. Bunjevac, da so Hrvati lepo dočakali naše begunce s Štajerske in Gorenjske, naj nikar ne smatra tega za preveliko usmiljenost, zakaj na drugi strani so nam pomagali pripraviti sužnost vprav Pavelič in njegovi doglavniki.

Poleg tega je tudi znano, da so slovenske begunce lepo sprejeli tudi v Srbiji.

G. Bunjevac se pritožuje, da smo mi v zameno zelo slabo postopali s Hrvati kasneje. Pričakovali smo jih z vilami in gorjačami. Prav verjetno, Toda Ustaši naj ne pozabijo, da so nahujskane tolpe sprejemale z vilami in gorjačami v maju 1945 tudi slovenske protikomunistične borce. Kočevske jame so priče, da Titova partija ni delala razlike med Slovincem, Hrvatom ali Srbom. Zanje smo bili vsi protikomunistični borci eno in isto.

Se eno naj velja Ustašem: Ne predstavljajte se kot legitimni zastopniki in predstavniki hrvaškega naroda. Nekoč smo slišali tudi o "Hrvatski seljački stranki" in njenem voditelju dr. Vladku Mačku.

Energijske ne uporabljajte, da se pripravljate na iztrebljanje Srbov, temveč poskrbite prvo, da poženemo z združenimi močmi velikega zločinca — Hrvata Tita.

—o—č

NAROČNINA ZA LETO
1959
£2-0-0

ŽAR IN SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

V članku "Gorjančev Pavlek" naša pesnica Pavla Miladinovič vprašuje, zakaj ŽAR nic ne pise o SKA iz Argentine. ŽAR je prinesel vrsto brezplačnih oglasov za to pomembno kulturno ustanovo pred časom. ŽAR je celo prinašal naslov poverjenika SKA za Avstralijo, ki je g. dr. Zvonimir Hribar iz Alburyja.

Iz nepoznanih razlogov je g. dr. Hribar dosledno molčal, razen pisma, ki ga je pisal 1. 1957, uredništvu ŽARA.

Brez ozira, kakšno je osebno mišljenje dr. Hribarja o ŽARU, bi se moral vendarle potruditi in skušati vzpostaviti stik z listom, ki je pokazal da je vedno pripravljen, podpreti vsa ko svobodoljubno slovensko podjetje.

Upamo, da je naša pesnica s vprašanjem v današnji številki pomagala

vzpostaviti med uredništvom in SKA odnos, ki bo rodil lepe sadove v prid slovenske stvari.

Urednik

DVE NOVI MLADINSKI KNJIGI

"Starejši slovenski pisatelji so pričeli otročariti," se je pošalil nek slovenski list v domovini ob izidu že tridesete Bevkove mladinske knjige "Pisani svet," za katero je takoj izšla še mladinska knjiga Miška Kranjca "Pravljice za majhne in velike." Kranjčeva knjiga obsega 255 strani in je vseskozi slikovita.

Izgleda, da bo odslej M. Kranjc posvečal svoje literarne sposobnosti za pisanje za mladino in se bo s tem izogibal problematičnim opisovanjem svojih Prekmurcev.

ŽELITE GRADITI HIŠO?

Po delov. urah
Telefon: FY 9784

Paul Micallef Pty. Ltd.

(Crm. of Leeds-Irving St. Footscray)
BO ZGRADIL NA VAŠEM
ZEMLJIŠČU W. B.
ALI B. V. HIŠO

BREZ DEPOZITA

- ☆ Ugodni finančni pogoji
- ☆ Govorimo slovenski

Uživali boste, ko boste jedli ARNOTTOVE SCOTCH FINGER BISCUITS.

Zahtevajte jih pri Vašem trgovcu in okusite prijetno polnost smetane "shortbread" piškotov s skodelico čaja. Zapomnite si, da imajo moški radi Scotch Finger Biscuits.

Arnott's famous
SCOTCH FINGER Biscuits

ZA KAKOVOST NI NADOMESTITVE

FANT S ČRNIM KLOBUKOM

IVAN KRAJNAR

Bili smo pri "Zadobšku" v Bistriški dolini — stara gostilnica je to bila, kjer so se zbirali planinci pred ali po njihovih plezalskih podvigih — v veliki izbi, kjer smo ob večerih navadno posedali.

Govorili smo o tem in onem, največ seveda o plezanju in kmalu je bil predmet razgovora vprašanje, kdo je bil najboljši planinec in plezalec, ki ga je kdo od nas kdaj poznal.

Vsakdo v družbi je že povedal svoje in navsezadnje je prišla vrsta na samega starega Zadobška.

"Najboljši plezalec, kar sem jih kdaj poznal," je dejal, "je bil moz, s katerim se jaz sam nikdar ne bi upal iti v gore."

Prisluhnili smo, ker smo vedeli, da bo njegova zgodba zanimiva. Počasi si je nadeval pipo s tobakom in pričel s pripovedovanjem.

"Gora ni mora, nor je, kdor gre gor," pravi star pregovor. Morda je bilo nekaj tako, toda dandanes redkokdaj vidite v gorah nore ljudi.

Reči hočem, da ni vsakdo, ki danes pride v gore, slaven plezalec, toda vsaj nekaj pojma o plezanju ljudje imajo. Oblačijo se, kakor je za v gore potrebno, vedno vnaprej pretehtajo možne poti, vprašajo za svet ljudi, ki poznajo teren in se nikdar ne lotijo težke plezalne poti, če ji niso dorasli. Tako je tudi prav!

V starih dneh je bilo drugače. Spominjam se let, ko je bilo plezanje po gorah nekakšna moda in ljudje so prihajali iz mesta, kot da gredo na sprehod, ne pa na težko turo. Prihajali so naravnost iz njihovih pisarn, v njihovih mestnih oblekah, s črnimi klobuki na glavah in v lahkah čev-

ljih, ki so bili kvečjemu dobri za ljubljanske pločnike, kajti zajemali so vodo in prej ko so prišli do konca naše njive so podplati že viseli od njih.

Le smejte se, toda kar pripovedujem je res. Sam sem jih videl, prav tule v tej izbi in kolikokrat niti sam ne vem.

Dva najslabša "planinska norca" — moj oče jih je tako imenoval — sta prišla sem pred kakšnimi tridesetimi leti, morda je že petin-trideset let od tega; na Veliki četrtek je bilo, prav pod mrak sta prišla. Burnik sta se pisala obadva; Joža in Janez Burnik; brata sta bila, oba nekaj čez dvajset let stara — v službi sta bila pri nekem odvetniku v Kranju.

Prav tista leta je bilo plezanje doli v Ljubljani in po drugih mestih v veliki modi; doktorji, profesorji in študentje so hodili v hribe in Burnikova fanta sta najbrž mislila, da se spodobi, da gresta tudi onadva malo v gore, kot so šli njihovi znanci in prijatelji.

Najbrž sta poslušala, ko so se drugi postavljali s svojimi plezalskimi junaštvii in sklenila, da bo v planinah zanimivejše kot pa če gresta na Šmarno goro ali na Osojnik, kamor sta navadno hodila.

S seboj sta prinesla majhen kovčeg in vsi smo mislili, da imata v njem plezalno obleko; zato smo molčali, ko sta se prikazala v svojih mestnih oblekah, črnih suknjičih in telovnikih, s trdim ovratnikom in belimi maršetami ter šiljastimi čevlji. In za krono vse-

mu — na glavah sta imela tiste poltrde črne klobuke, ki jih je takrat nosila gospoda po mestih — melone smo jih imenovali.

Drugi dan, na Veliki petek, je bilo vreme kot mnogokrat spomladi v gorah; saj veste, jasno modro nebo in zgodnje jutranje sonce, okrog enajstih oblačno, vihar zgodaj popoldne in zopet jasen večer po sončnem zatonu.

"Krasno jutro," je dejal Joža Burnik mojemu očetu, ko sta brata zjutraj prišla zajtrkovat. Še vedno sta bila v istih oblekah kot prejšnji večer.

"Že, jutro imamo lepo," popoldne bo pihalo. Morda je odvrnil moj oče, "toda bo celo dež." Odrasel je bil v gorah in je poznal muhavost pomladanskega vremena.

"To pa že ne," ga je prekinil Janez, "v Kranju se nama rekli, da bo vreme čez praznike lepo."

Oče je molčal.

Joža je spet začel: "Plezat bova šla. Čez Laz in Sleme in do noči bova v Podmelju. To bo ravno prav za en dan hoje."

"Bi bilo," je dodal moj oče, "za utrjene planince bi bila to kar lepa celodnevna tura. Pa vendar ne mislita v teh vajinih oblekah v skale."

To ni bilo vprašanje. Njegove besede so izražale prepričanje, da nihče ne bi mogel biti tako neumen, da bi šel tako neprimerno oblečen v pečine.

"Zakaj pa ne?" je vprašal prvi. "Saj so dobre, kajne? Imate kaj proti, oča?"

"Le zakaj bi se šemila po planšarsko, ko sva pa iz mesta," je rekel drugi brat.

Oče ju je skušal prepovoriti, toda izgubljal je besede in čas. Štiri dni počitnic sta imela čez praznike in namerjala sta jih izkoristiti do kraja.

Ko je oče videl, da sta trmasta, je umolknil. Samo posvaril ju je še: "Če bosta med Lazom in Slemenom prišla v težave, ne hodita na vrh. Poiščita stezo, ki gre ne levo pri kupu kamenja pod steno in pripeljala vaju bo v Goršče. Lahka je in prijetna hoja. V Gorščaj je kmetija. Tam lahko prenočita."

Muzala sta se kot bi se muzali vi, ki ste prišli v skale plezat, če bi vam jaz dejal, da je za cerkvijo sprehodna pot, ki pelje na vrh. Čez kakšne pol ure sta odšla. V tistih temnih oblekah in še kovčeg sta nesla s seboj. Nataknila sta ga na palico in držala vsak na enem kraju. Izginila sta med skale.

Cez dan so prišle do naše hiše še druge skupine in zvečer je bila gostilna nabita. Pozabili smo na naša dva junaka. Prepričani smo bili, da sta bila po petih kilometrih hoje brez sape in da sta ubogala očetov nasvet in se napotila v Goršče. Odondod ni bilo daleč na postajo in naposled lahko poslednja dva dni velikonočnih počitnic preživita tudi v Kranju.

Toda v torek zjutraj nam je poštar prinesel telegram. Njuna pisarna v Kranju je povpraševala, če vemo, kje sta običala. Oče je zbral vse goste, ki so bili še pri nas in odšli smo proti Slemenom, da ju poiščemo.

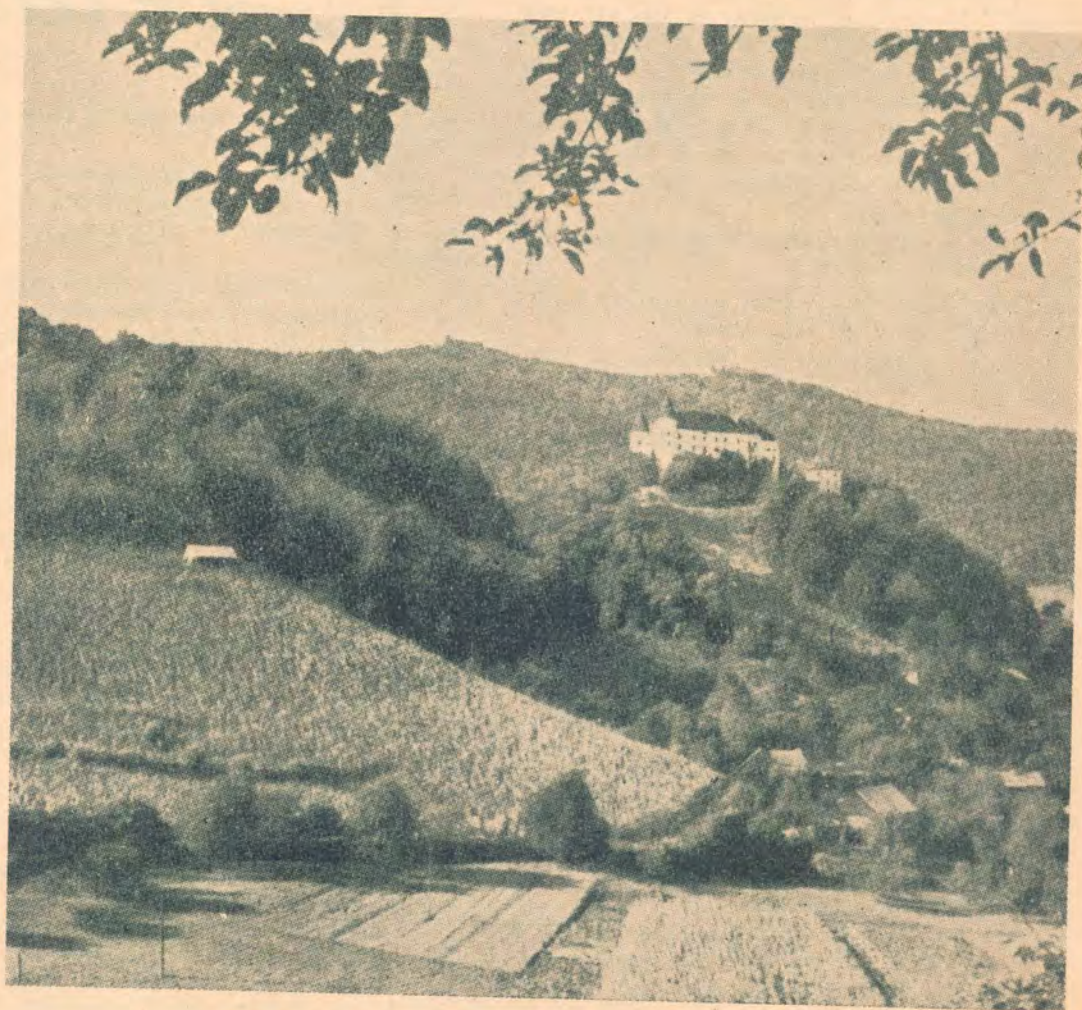
Prvega smo našli Jožo, ko se je že delal mrak. Skoro nezavesten je bil. Položili smo ga na nosila — tistale tamle v kotu — in ga prinesli v dolino. Dan ali dva kasneje nam je povedal, kako se je zgodilo.

(Nadaljevanje sledi)

Daritev

Daritev bodi ti življenje celo:
oltar najlepši je — srca oltar,
ljubezen sveta v njem — nebeški žar,
Gospodu žrtva — vsako dobro delo.
O, da srce gojilo bi vsekdar
ta sveti žar, naj živo bi gorelo,
enako kresu vedno ti plamtelo,
Bogu in domu žgalo vreden dar!
Odločno odpovej se svoji sreči,
goreče drugim išči jo doseči,
živeti vrli mož ne sme zase.
Iz bratov sreče njemu sreča klije,
veselje ljudsko njemu v oko sije,
in tuja solza mu meči srce!

Simon Gregorčič

BIZELJSKI GRAD

V "Žaru" (10. aprila t. l.) pod naslovom "Slovenska knjižnica" v Sydneyu sem naletela na napako, ki me je prav neljubo zbadla. Med ostalimi, pisec navaja knjigo "Grobekov Pavlek" . . . Taka knjiga sploh ne obstoja! Naslov knjige je "Gorjančev Pavlek."

Ali se je ta napaka zgodila v tiskarni ali v pisarni Slov. doma v Sydneyu, me sploh ne zanima.

Morda bo kdo rekel, da se "razburjam radi malenkosti", pa ni malenkost napraviti takšno napako. Članek je namenjen ljubiteljem knjig. Ljubitelji knjig so torej ljubitelji pisane besede, obenem pa pazljivi in občutljivi bralci. Kdor je tisti članek prečital ter mu pisatelj Kunčič ni poznan, se mu verjetno misel ob "grobekovem" Pavleku sploh ni ustavila. Ni se mu zdelo vredno, da bi iskal namena te besede, saj ničesar ne pomeni.

Gorjančev Pavlek pa je vse kaj drugega. Nehote stopijo pred bralca gore, seveda naše gore. Torej se mu že vzbudi zanimanje in želja, da bi rad posegel po knjigi, če je ne samo ljubitelj knjig, naše besede, ampak tudi naše zemlje.

KNJIŽEVNOST

GORJANCEV PAVLEK

Vsak članek o slovenski in tuji književnosti v "Žaru" pazljivo prečitam. Žal doslej nisem še imela prilike in zadovoljstva v "Žaru" čitati še prav ničesar o dejavnosti "Slovenske kulturne akcije" v Argentini. Čas mi ne dovoli, da bi Vam o tem kaj podrobneje napisala danes. Vsekakor smatram, da je dolžnost našega tiska, da podpre tudi ostali slovenski tisk v drugih deželah. Posebno tisti, ki stoji na visoki kulturni stopnji, kar se brezdvomno mora priznati "Slovenski kulturni akciji" v Argentini.

Trenutno smatram, da mi je dolžnost kaj več povedati o Gorjančevem Pavleku in njegovem avtorju, že nekoliko desetletij priznanem mladinskem pisatelju Mirku Kunčiču.

Do sedaj je izdal že približno 17 knjig mladinske vsebine. Še v domovini je urejal tedensko prilogo v Slovincu pod naslovom "Otroški kotichek." Njegove igre so uprizarjali v Na-

rodnem gledališču, celo v Titovih šolah omenjajo pet njegovih iger. Torej je prav gotovo velik umetnik, saj je priznan "na obeh straneh." Gorjančev Pavlek je njegovo prvo delo v emigraciji. Zakaj jo je napisal?

"Med vojno in v revoluciji doma mi je šlo v izgubo toliko že dovršenih rokopisov in zbranega narodopisnega gradiva, da sem ves zagrenjen sklenil, napraviti čez pisanje križ. Pa sem se zgrozil, ko sem videl, kako naša mladina leto za letom bolj izgublja stik z nami, ako se lovi v tujih miselnih vrtincih . . . kako nekateri starši sami pospešujejo proces odtujitve in prilagoditve . . . Pa sem po dolgem molku spet prijel za pero in napisal Gorjančevega Pavleka. Z njim sem hotel — Bog daj, da bi ne bilo prepozno — pričarati mlademu rodu pred oči vsaj odtenek tiste lepote, ki jo domovina njihovih očetov izžareva iz sebe, mu vcepiti samozavest in ponos, da je potomec sicer malega, a vi-

sokokulturnega naroda ter mu priklicati v spomin, da bi morali tudi oni še kar s srcem in dušo biti zakoreninjeni v to zemljo . . ." (Navajam iz Glasa slovenske kulturne akcije, ki izhaja v Buenos Aires).

Gorjan, gorjanec — prebivalec gora, torej Gorjančev Pavlek pa nam prav točno pove, zakaj je junaku te svoje povesti Mirko Kunčič dal ravno to ime.

V naslovu vsakega dela, bodisi književnega, kiparskega ali slikarskega žari jedro tega, kar je umetnik v njem izrazil. Zatorej se v bodoče poskušajmo izogniti takim škodljivim napakam, tisti pa, ki jih izsledijo jih imajo vso pravico popraviti iz hvalečnosti napram našim umetnikom, ki v težkih razmerah v tujini grade spomenike naši zemlji.

Gorjančevega Pavleka sem ravnokar sama prečitala. Povest je zgrajena zelo zanimivo. Pravljični svet, povezan s pridobitvami moderne tehnike. Na lete-

čem krožniku Pavlek odleti iz Argentine domov, v naše gore. Tu se spozna s palčki, vilami, čarovnicami, ki imajo na Kleku svetovni kongres, pred njim se odpre gora Peca, pod katero spi kralj Matjaž s svojo vojsko (na tega sem že pozabila pa mi ga je Kunčič spet priklical v spomin!), z jagoba-bom, pehtro-babo, bognasvarujem, z vilami izpod Triglavu, z divjim lovcom in s stražmojštem Kosabrinom, s katerim nam je pisatelj dobro podal sliko "oblasti" — napuhnjene žabe . . .

Torej si Pavlek ni ogle dal samo naš pravljичni svet. Pisatelj ga spozna tudi s človeških dobrimi lastnostmi, upodobljenimi v pravljичnih bitjih, z nelepimi lastnostmi pa upodobljenimi sem ter tja v ljudeh.

Pavlek spozna vso prirodno lepoto naše zemlje, njene zgodovinske spomenike in dokaj naših starih narodnih pesmi.

Kunčič je dal Pavleka torej za nas vse, ne samo za mladino. Starši, sezite po tej knjigi, osvežite si bogatstvo, ki Vam ga je dala domovina, kajti z leti spomini zbledijo, mladina pa nas bo s to knjigo v tujini ponesla v bodočnost.

Pavla Miladinovič

JANKO KERSNIK:

Ciklamen

"Tileh!" deje resno Hrast, "tu imate en forint; dal vam bom še dva, če kaj več poveste o tej gospodi. Vaša žena to lahko stori, toda molčite; tukaj gre za imenitno — pravdo, in jaz moram več zvedeti o teh ljudeh."

Zdaj je Tileh vedel, zakaj je doktor sedel pri njem na nerodnem hruševem hlodu. Srce se mu je ohladilo in z zadovoljnim obrazom je spravil goldinar.

"Kaj pa hočete vedeti?" vpraša šele potem.

"I no, kako živijo, kam hodijo, ali veliko denarja potrosijo, in take stvari!"

"Tristo mehov kurjih! Nekoliko že vem; žive dobro, vsak dan jedo pečena piščeta; jajec in masla tudi mnogo potrebujejo. Kako je z vinom, tega ne vem; pri Medenu boste zvedeli, ta jim prodaja! In kam hodijo? Nikamor! Tu okoli menda vozijo gospoda. Videl jih še nisem, pa moja baba pripoveduje o gospe, da sedi ona zjutraj in zvečer tam gori v . . ."

"Kaj boš govoril o babi?" zakriči v tem trenutku od ceste sem došla starikava koščena žena, vodeča s seboj suho, črno kozo.

Bila je kovačica Barba.

"Eh, molči, molči! In v hišo pojdi!" jo zavrne kovač, toda jako pohlevno.

"No, lepa je ta! Ti boš pa bajto zapravil, ka-li? Nimaš li še dovolj, da si ob pot, zdaj se pa spet zgovarjaš z doktorji?"

"Saj je samo eden!" oporeka Tileh.

"Eden pač, pa ta je —"

Zadnjih besedi jezne kovačice Hrast ni slišal, zakaj stopila je bila za kozo v hlev.

"Saj ne boste zamerili, gospod." je dejal kovač, "neumna je, da bi verjela, da je mesec na štiri ogle, ko bi ji rekel; dobra je pa, dobra; boljša ko pol grunta!"

"Kam hodi, pravite, ona?" reče nestrpljivo mladi advokat.

"Zdaj je menda kozo pasla!"

"Da bi vas strela! Tileh, vi ste neumen človek! Ona gospa — kam ona hodi, to hočem vedeti."

"A-a-a-a! Pozabil sem že. Tja gori hodi, na konec tega bukovja, kjer stoje tiste klopi okrog mize; saj ste bili že tam. Mi ne smemo tja, ker je zagrajeno; to je le za gospodo."

"To me ne briga!" reče Hrast.

Dosegel je bil, česar je za zdaj želel. "Ce boste še važnega zvedeli, pridite k meni! Potem bova račun pobotala."

Rekoč odide po stranski stezi proti Borju.

Tileh je stal še nekoliko časa pred svojo kovačnico ter preobračal srebrni goldinar po žepu. "Pravda, pravda!" je govoril sam pri sebi; kakšna pravda more to biti! Jaz tudi vem nekoliko o pravih, pa o taki, da bi se prej pozvedovalo, kako in kaj jedo in pijo in kam ženske sedet in šivat hodijo — o taki pravdi pa še nisem čul! No, to je bil pa res v senci zaslužen denar!"

Stopil je v kovačnico ter skril goldinar za polico, na kateri so visela kladiva in drugo kovaško orodje.

"Da bo v nedeljo vendar še kaj v žepu razen krušnih drobtin!"

Tako zadovoljno mrmraje je odšel v hram.

Hrast je bil krenil po stranski stezi proti Borju ter meril urnih nog svoj pot.

Pa ne dolgo, zakaj naenkrat je obstal, pobrskal s palico po listju kraj steze ter zamišljeno zrl predse.

"Naj velja, kar hoče!" je dejal čez nekoliko trenutkov polglasno, udaril s palico po bližnjih vejah ter se obrnil povprek čez goščo na stran, kjer je stala Medenova pristava.

Ugibal in sodil je početkom skoraj hladnokrvno, akoravno mu je srce nemirno bilo ter mu kri kipela v glavo.

"Spoznala me je, spoznala! To je gotovo!" je govoril polglasno sam s seboj; "in vznemirilo jo je to spoznanje. Samote si bo želela, in ven, ven na prosto pojde, ven na zrak kakor jaz! Jaz? Haha, bedasto!"

Rekoč je mahal po praproti in robidovju. A korakal je le dalje.

"In kam pojde? Gori v bukovje kakor navadno. Govoriti moram z njo! Pa kaj? Kaj poreče ona? Ah, stresnilo jo je, ko me je videla — in kako lepa je, kako krasna — ah —"

Obstati je moral: steza, po kateri je stopal kvišku proti grebenu, je bila strma in prepredena z debelimi koreninami, on pa je bil že silno zasopen. Temno je tudi postajalo in v dolino še ni bilo mesečnih žarkov.

"Kaj poreče?" je premišljeval vnovič. "Bežala bo — ne, ne, niti pogledala me ne bo, nego morda — z zaničevanjem! Ah, kaj zaničevanje! Kaj besede! Ljubi me pa vendar še. Bo li tega hromega starca ljubila? Nocoj je prilika govoriti z njo, torej le dalje!"

Ves razvnet in skoraj besen je bil v svoji strasti, in to tem bolje, čim više je prihajal in čim bolj se je spehal po strmi stezi. Zato tudi hladnega, pametnega sklepa in presojevanja ni bil več zmožen.

(Nadaljevanje sledi)

AFERA GIUFFRE

Takratni šef italijanske vlade ter vodja demokristjanske stranke, Onorevole A. Fanfani, si je potem, ko je pogumno sprejel državne vaje v svoje roke, ter opravil prvo ključno reorganizacij v svoji stranki, zaželel letnega odih.

Prav v tistem času, sredi soparnih dni pa je italijansko javnost vznemirila reportaža v socialno demokratskem glasilu "Giustitia." Onor. A. Fanfani je prekinil svoj letni dopust — sicer manj zaradi grozečega škandala kot zaradi zaskrbljenosti, kako to, da si je list edinega koalicijskega partnerja dovolil tako oster napad na vlado.

Pisec članka v "Giustitiji" je vpletal v bančni škandal samega Giuglio Andrieotta, nekdanjega finančnega ministra; sedaj ministra za državni zaklad. Torej je vznemirjenost italij. vladnih krogov upravičena in razumljiva.

Roka roko umije . . . In tako se je zgodilo, da sta potem obe roki umili tudi lice italijanske vlade. Seveda ne brez težav, z razliko enega samega glasu pri glasovanju v italij. parlamentu. Zasedanje se je vršilo tik pred padcem Fanfanijeve vlade, začetku tega leta. Fanfanijeva vlada je namreč predlagala parlamentu, naj se izjavi, da vlada ni bila v nikakršni povezavi z bančnim škandalom, takojimeno "Afero Giuffre."

"AFERA GIUFFRE"

Po izidu reportaže v "Giustitiji" je bilo finančnemu ministru Luigi Pretiu naročeno, da se takoj poda na teren in razišče delovne "nevidne banke" signora Giuffrea. Minister si tedaj še ni mogel predstavljati, da bo odkril največjo bančno prevaro vseh časov, prevaro, ki je prizadela nad deset tisoč malih in srednjih vlagateljev ter oškodovala bančno upravo za težke milijone.

Finančni minister Preti je krenil v smeri, ki jo je nakazal članek v listu "Giustitia" in kateri je navajal, da je v afero vpleten tudi sam bivši finančni minister G. Andreotti. Članek je trdil, da se je onor. G. Andreotti baje seznanil s "poslovanjem nevidne banke" že v letu 1955, vendar da ni ničesar ukrenil proti njej. Še več. Pisec je trdil, da je bila takrat preiskava lokalnih oblasti "od zgoraj" prekinjena, poveljnik finančne straže v Imoli pa je moral prav ponižno prositi to, v krščanskodemokratskih krogih čislano osebo Gian Battista Giuffrea, da ni bil kazensko premeščen na Sicilijo.

"NEVIDNA BANKA"

"Nevidna banka" je pričela delovati že leta 1948; ko so se jeli v posameznih krajih province Ferrare in Romagne pojavljati na trgih ugledni posredniki, ki so raznim ljudem predlagali naložitev denarja v kreditni zavod na religiozni osnovi, ki izplačuje sto po sto obresti. Priložnost, v enem letu podvojiti svoj kapital in dejstvo, da je spočetka "čudežna banka" tuintam v resnici izplačala kakšno denarno vlogo po dogovoru 100% in s tem že v začetku razorožila eventualne nezaupreže, vse to je bila najboljša reklama za izvajanje lahkovernih ljudi, ki se predhodno niso prepričali, da "banka" nima niti svojega sedeža, niti knjigovodstva, niti pečata.

VISOK DENARNI PROMET

Ko je "afera Giuffre" počila v ital. javnost, so promet ocenjevali približno na 35 milijard lir. Posel je ves čas lepo uspeval. Pred hišami znanih posredovalcev so vlagatelji stali v "repu," da bi lahko zaupali svoj denar temu velikodušnemu denarnemu zavodu.

NAJPREJ STO, POTEM SEDEMDESET, PETDESET. TRIDESET ODSOTKOV

"Čudežna banka" je kaj kmalu razširila svoje delovanje tudi na druge večje kraje. Z razširjenim poslovanjem se je tudi znižal obrestna mera, najprej na 90, nato 70 in je potem ostala dolgo na 50, zadnje čase pa celo na 30 odstotkov — kar pa je seveda še vedno mnogo več kot skromnih 6 ali 7 odstotkov, ki jih izplačujejo druge banke.

POJAVILI SO SE TUDI SKEPTIKI

Ni manjkalo seveda tudi skeptikov, ki v gospodarski čudež signora Giuffrea niso kar tako verjeli. Trdili so, da "banka" izplačuje te obresti enostavno iz novih vlog kot nekakšno "verigo" in da bo "podjetje" prejkoslej moralo propasti. In res. V poslednjem času so se v resnici jeli kazati znaki pešanja. Tudi znatno znižanih obresti "banka" ni mogla brez težav izplačevati, in mnoge vlagatelje so enako kot tiste, ki so hoteli svoj vloženi denar nazaj, odpravili, naj se zgledajo pozneje.

LIBERALCI SO UDARILI PRVI

11. avgusta 1958 je "Gazetta Padana" objavil prvi članek proti početju te čudežne banke, ki je po pisanju liberalc. — ves čas operirala tudi s priporočili katoliških duhovnikov. To je bil tudi pravi razlog, zakaj je "Gazetta Padana" napadla "banko." Ta napad pa je za seboj pustil posledice . . .

DRUGI UDAREC

Ker je liberalni časopis odkrival zveze katoliške duhovščine s signorom Giuffream, "bankirjem," čigar izplačevanje denarnih vlog je jelo pešati, je ferrarski škof sodil, da je potrebno objaviti javno opozorilo vsem duhovnikom, naj se več ne mešajo v posle te banke.

TEŽAVE, TEŽAVE . . .

Zaupanje vlagateljev v "banko" je slonelo na priporočilih uglednih osebosti, med njimi duhovnikov, ki so ponekod bili hkrati zaupniki "banke" in so prejemale za to delo tudi nagrade. Sicer pravijo, da so nagrade bankirja Giuffrea porabili za popravila cerkev, darove sirotišnicam . . . Toda vsi ti izgovori so razjarjeni množici, ki se je že 18. avgusta 1958 na sejamski dan zbrala v Ferrari, le malo pomenili. Zanje je bil važen denar, za katerega so se zdaj resno zvali. Za bojazen in nezaupanje pa je bilo čedalje več povodov.

NA KRATKO O FINANČNEM GENIJU

Začetnik in edini koristnik zaupanja, sig. Gian Battista Giuffre, mož, ki še vedno drži v napetosti nad deset tisoč malih in srednjih vlagateljev in čista imena zelo uglednih krogov v Italiji, je star zdaj 63 let. Majhen, debelušen in plešast človek.

In vendar, Giuffre je finančni genij!

Do leta 1948. je bil Giuffre blagajnik pri imolski podružnici "Credito Romagnolo." S svojo plačo se je skromno prebijal, in le malo ljudi je kaj več vedelo o tem blagajniku. Toda — že vrsto let je Giuffre visoki signor, dvakratni "commendatore." Njegove široke prsi krasi Komturni križ italj. republike in red svetega groba, ki je podeljen le najzaslužnejšim katolikom. V Florenci si je

kupil bajno vilo in vozi se samo v velikih avtomobilih ameriškega tipa. Giuffre ima denar, mnogo denarja. Njegov ugleden sin si lahko privoščijo visoko pokroviteljstvo nad košarkarskim klubom, ki ga na svoje stroške vzdržuje ter tudi pošilja na tekmovanja izven države. Razume se — z avijoni, kajti Giuffre ima denar, mnogo . . .

DRUGA "STRAST"

Giuffreju je tako zavidljivo moč namenila njegova druga "strast" — njegova dobrodelnost. Danes na neštih ploščah in zahvalnih napisih slavijo njegovo ime v zlatih in srebrnih črkah. In prav to je bila velika "ideja" nekdanjega blagajnika. Kot še doslej nihče, Giuffre je bil kos težki nalogi, povezati dva tako nasprotujoča si pojma, kot sta dobrodelnost in kredit. . .

ZAČELO JE TAKOLE

Svojo idejo je Giuffre podelil na dva dela, prvega za javnost, a drugega za "privatno" uporabo. Za javnost je trdil, da ne kaže držati neizpeljanih načrtov. Začeti je treba, potem se že dobe ljudje, oz. denar za dovršitev. Svet je baje poln dobrodelnikov! Giuffre je bil prepričevalen in — uspel je. Postavil je temelje cerkve, telovadišča za katoliško mladino . . . ter zraven poklical reporterje, tiskal je letake in prospekte . . .

Ko je kot tak pridobil potreben sloves pri kleru, je zaupanje spretno spremenil v — kredit. Z nabranimi darovi (tudi od Italijanov iz Amerike) je plačal začetno stavbo in še mu je ostal denar, da je lahko izplačal tudi po 100% obresti vlagateljem.

Tako se je pričelo vrteti.

ŠE ENO OPOZORILO

Čeprav je čudežna banka poslovala v pokrajinah, kjer je mnogo komunistov ali vsaj liberalno usmerjenih in je prišla taka religiozna akcija tamošnjemu kleru dvojno prav, je stvar postala tudi Vatikanu sumljiva. Slutil je nevhoto!

Sum je padel posebno zato, ker je Giuffre daroval cerkvi na ta ali oni način že čez eno milijardo lir. Vatikan je zadevo pregledal ter strogo prepovedal duhovščini vmešavanje v posle "banke."

OB ZATONU

Dandanes nihče noče "tožiti" banke zaupanja in pokrajina okrog Ferrare je

povita v nekakšno tradicionalno pasivno molčanje. Del vlagateljev ne govori iz strahu, da ne bi izgubili dokončno svojega denarja, drugi del iz sramu, da so se pustili speljati, tretji del pa enostavno iz trme, oz. privrženosti tistim, ki so jih potegnili.

NOBENIH OPRIJEMLJIVIH DOKAZOV

Tudi sicer bo sig. G. B. Giuffreu težko do živega. Ne bi bil "genij," če bi se predhodno ne zavaroval. Za naloženi denar niso njegovi zastopniki izstavljali nikakih potrdil, temveč so si pustili izstavljeni od svojih vlagateljev prava polnomočja za upravljanje prevzetega denarja. "Upravljanje" pa je lahko slabo ali dobro — vse do izgube denarja. Potrdila so se glasila: Podpisani . . . prevzema od sig. . . v upravljanje en milijon lir.

Finančna policija je seveda še sedaj v hudih škripcih. Ta čudodelna banka ne plačuje nobenih davkov, ne vodi knjigovodstva, skratka ni registrirana in se krije za "privatno" neobdavčeno dobrodelnostjo.

Postopek je delikaten in vsekakor indirektni, kajti še celo zaslišati šefa "banke," commendatora Giuffrea, niso mogli vse do pred kratkim. Commendatore se je umaknil iz javnosti, vendar ne iz strahu pred policijo, temveč zato, da bo imel mir pred novinarji. Iz nekega samostana, kamor se je zatekel v spokojno tišino, je sporočil samo to, da "zdaj pravkar razčiščuje položaj svojih vlagateljev."

Izvor milijardnih vsot, ki jih je Giuffre razdelil in tudi sam obilo potrošil, pojasnjuje na kaj neprepričevalni način: "nimam nobenih stroškov s poslovanjem, ne gradim marmornatih palač za svoje sedeže, niti ne plačujem armade uslužbencev, nobenih davkov in davčev, nobenih dragih knjižnih strojev . . . Moj edini računski stroj je tule . . ." pravi sig. Giuffre in pokaže na svojo plešasto glavo.

Če se včeraj niso stvari premaknile z mrtve točke, kraljuje še danes neka mučna tišina okrog pokrajine Ferrare; a zanimivo, "bankirjevi" zaupniki in mnoge znane osebnosti menijo, da izvor denarja ni važen: "Mi vsi smo kot morje. Vse reke se iztekajo vanj, vsakomur je dovoljeno ribarjenje . . ."

Nad deset tisoč lahkovernih vlagateljev, ki so zaupali svoj denar poštnim obrazom pa vendarle ne sodi, da bi morali biti prav oni ribe na trnkah signora Giuffrea.

PREHLAD

Vsaka mati naj bi poznala najvažnejše znake raznih otroških bolezni, da bi lahko pravočasno poklicala zdravnika. Včasih se znaki bolezni razvijejo postopoma, medtem ko se drugi pojavijo takoj v obliki povečane temperature, bruhanja, bolečin v trebuhu, v obliki izpuščajev po koži. Znak obolenja je lahko že sprememba v razporejenosti, v obnašanju otroka. Otrok, ki je bil do nedavna zadovoljen, nasmejan, postane nemiren, cmerav in nezadovoljen. Seveda ga bomo opazovali tako, da se tega ne bo zavedal, ker mnogi otroci potem včasih namenoma pretiravajo z znaki obolenja. Če se otrok, ki ima sicer dober apetit, brani hrane in jo odklanja, bomo tudi to imeli za znak bolezni. Često tožijo otroci, da imajo bolečine v tem ali onem delu telesa, v trebuhu, glavi, tilniku, ušesih, grlu, prsih, udih in sklepih. Nadaljnji znaki so, če postane otrok zaspan če ima driske, če je hripav, ali pa če ima nahod, obloženo grlo itd. Tudi kašelj je pri otrocih mnogo pogostejše kakor pri odraslih eden od začetnih znakov obolenja. Vse našete spremembe moramo imeti za znake obolenja in moramo biti na njem pozorni.

Nikar pa nikoli ne postavljajte diagnoze sami in ne zdravite otroka sami brez zdravnika!

Kako preprečimo prehladne bolezni? Povzročitelji prehladnih bolezni prihajajo skozi nos in grlo, torej z dihanjem, če okužena oseba govori, kiha ali kašlja v otroka. Prehlad lahko otrok tudi nalez, če uporablja kozarec, žlico ali druge predmete, ki jih je rabila prehlajena oseba.

Umivanje rok — pred jedjo in preden se dotikamo obraza — bo veliko pomagalo, če se hočemo obvarovati prehlada.

Otrok se rad prehladi, če je preveč ali premalo oblečen, tako da se telo preveč ugreje in oznoji. Kadarkoli otroka kopamo, ga moramo polit s postano vodo in ga nato dobro zbrisati, da telo bolje reagira na spremembo temperature.

Ne pozabimo na izdatno bivanje na svežem zraku, in to pri vsaki temperaturi. Če je otroku mrzla voda prve dni preveč neugodna, naj se začne umivati z mlačno vodo, ki je pa lahko vsak dan nekoliko hladnejša.

Otroka moramo oblačiti tako, da se počuti udobno. Pozimi, če je v toplih prostorih, ga ne smemo oblačiti preveč. Če mora večkrat iz sobe, je bolje, da ga tedaj ogrnemo s kakim plaščem, kot da bi bil stalno pretoplo oblečen. Pozimi mora nositi tople nogavice in dobre čevlje.

Pretopli prostori so pogostejši vzrok prehladov kakor pa hladnejši prostori. Okna moramo pozimi večkrat odpirati, da prostor prezračimo in je zrak v njem čist in svež.

Dihanje skozi nos preprečuje prehlade. Zrak, ki prihaja skozi nos, je segret in očiščen. Če dihamo skozi usta, pridejo klice neposredno v grlo. Če ima otrok težave z dihanjem skozi nos, se posvetujmo z zdravnikom zaradi morebitne odstranitve mandeljnov, polipov ali povečane žrelnice. To lahko opravimo tudi v zimskih mesecih.

Najvažnejše pa je, da imamo otroka ločenega od prehlajenih ljudi. To velja posebno za čas ob epidemiji gripe. Z otroki se izogibajmo večjih skupin ljudi, zlasti v slabo zračenih prostorih. Odrasli, če je prehlajen, naj se ne približuje otrokom, posebno ne dojenčkom. Če ne gre drugače, kot n. pr. pri materi, naj si prehlajena oseba naveže čez usta in nos masko ali robec. Na splošno velja pravilo, da moramo imeti ob času nalezljivih bolezni otroke bolj izolirane.

Vsa ta pravila, kakor se zde preprosta, naj nam kar ne bodo odveč! Saj vemo, da se za zdravljenje prehladnih bolezni porabi mnogo več sredstev kakor za druga obolenja. Pa tudi velika izguba delovnih dni, izostankov iz šole je v zvezi s prehladom, da ne pomislimo na razne komplikacije, ki lahko resno ogroze zdravje in življenje.

Zene in nogomet.

V vsej Braziliji žene in dekleta snujejo nogometne klube. Želijo, da jih pripozna tudi Nacionalni športni svet v Rio de Janiro.

Ne pij ničesar, kar nisi videl, ne podpiši ničesar, kar nisi čital.

Španski pregovor

Dobro je, če se lahko učimo previdnosti ob nezgodah drugih.

Syrus

FOTO: CORONET
SYDNEY WF 7520

POROKE

4. aprila sta se poročila v cerkvi Sv. Petra, Epping, Vic., g. Ciril Kovačič in gđc. Sara Borštelj.

30. marca sta se poročila v West Footscraju, Vic., g. Ivan Guštinčič in gđc. Angela Tomažič.

11. aprila sta se poročila v Ascot, Vic., g. Ivan Maljevac in gđc. Amalija Štemberger.

KRSTI

V družini g. Antona in ge. Ivane, r. Šuštar, iz Melbourne, so 30. marca krstili

28. marca sta se poročila v cerkvi St. Patrick, Church Hill, Sydney, g. Ferdinand Strehar in gđc. Anica Valetič. Ženin je doma iz

li dečka na ime Jože.

V družini g. Janeza in ge. Jožice Klemenčič, r. Zamernik, iz Hawthorna, Vic., so 30. marca krstili dekle na ime Irena.

V družini g. Jožefa in ge. Stefanije Smole, r. Kavčnik iz Newporta, Vic. so 4. aprila krstili dečka na ime Roman.

V družini g. Franca in ge. Elze Gomizelj, r. Pipan iz Melbourne, so 5. aprila krstili dečka na ime Robert.

Domžal, nevesta pa iz okolice Ilirske Bistrice. Priča je bil g. Štolfa (ob nevesti), družica pa gđc. Rusana Cijan (ob ženinu).

V družini g. Stanislava in ge. Albine Kirn, r. Marincič, iz Melbourne, so 11. aprila krstili dekle na ime Miriam.

SPOMINSKI DNEVI V APRILU

28. aprila, 1651 je bil rojen v Ljubljani zgodovinar Ivan Vajkard Valvasor; umrl je 19. septembra, 1693 v Krškem.

V KROMPIRJU JE ZDRAVJE

Sedaj je ravno tisti čas, ko je krompir še pogostejše na mizi kot v letnih časih, ko je dosti razne zelenjave, zato se pogovorimo o njegovi vrednosti, ki jo ima kot živilo.

Zelo važno je vedeti v tem letnem času, da dobimo z vsako krompirjevo jedjo tudi nekaj vitamina C, ki nam ga v hrani zdaj na splošno primanjkuje.

Krompir ga sicer nima veliko, ker pa ga redno uživamo, se ga le nekaj nabere. Proti pomladi pa se njegova količina bistveno zmanjša.

Vsakdo tudi ve, da so v krompirju polnovredne beljakovine, s čimer se odlikujejo le redka rastlinska živila.

Zelo bogat je z ogljikovimi hidrati, to je s škrobom. Z njim, slično kot s kruhom, pokrivalo dnevno potrebo po tej sestavini naše hrane, ki nas greje in nam daje moč. Ker pa vsebuje krompir poleg že omenjenih sestavin tudi važne rudninske soli, kot so kalij

in fosfatne soli, ga bolj cenimo kot ostala škrobna živila. Če uživamo sam krompir, bomo dobili več telesu potrebnih snovi, kot pa če se hranimo, recimo, s testeninami. Zato štejemo krompir med osnovna živila.

Krompirjevi gomolji imajo okrog 75% vode, suha snov pa vsebuje naslednje sestavine: 20% ogljikovih hidratov (predvsem čiste škroba), 2% beljakovin, 1,2% rudninskih soli, 0,2% maščob in 1% staničnine.

Ne smemo pozabiti, da se krompir odlikuje tudi po tem, da pušča v našem telesu bazične ostanke. Če ga redno uživamo in poleg njega še zelenjavo, tedaj v našem telesu ne bo škodljivih kislih preostankov, ki jih n. pr. povzroča prekomerno uživanje mesa.

Redkokatero živilo tako raznovrstno pripravljamo kot krompir. Njegov okus je nevtralen, zato ga lahko uživamo k jedem z najrazličnejšimi okusi; dodajamo ga celo k nekaterim sladcam.

Ker je lahko prebavljiv, je važen tudi v prehrani bolnikov in majhnih otrok.

OCVRT KROMPIH (POMMES FRITES)

Krompir olupimo, operemo, zberemo in narežemo na tanke palčke, ki jih dobro osušimo v čistem prtiču. Olje razbelimo in v njem ocvremo po manjših količinah ves krompir. Cvremo ga le tako dolgo, da lepo porumeni. Nato olje ponovno dobro razbelimo in krompir še enkrat ocvremo po manjših količinah.

Ocvrt krompir se mora dobro odteči. Še vročega posolimo z drobnimi soljo in takoj serviramo.

Ocvrt krompir mora biti znotraj mehak, zunaj pa hrustljast. To dosežemo ravno s ponovnim cvrenjem in s tem, da je krompir dobro obrisan, preden ga denemo v olje. Voda, ki jo vsebuje moker krompir, namreč zmanjša toploto olja, krompir se zaradi tega cvre prepočasi.

SLOVENSKA DEJAVNOST V AVSTRALIJI

SLOVENSKO DRUŠTVO NEWCASTLE

Pripravljalni odbor S.D.N. je priredil dne 4. 4. 1959 družabni večer s plesom v ANZAC-HALL v Hamiltonu. Povabljeni so bili samo Slovenci z namenom, da na tem družabnem večeru izvolijo polnomočen odbor S.D.N.

Družabnega večera se je udeležilo kar lepo število Slovencev, pa tudi godba se je odlično izkazala.

Ob 9h zvečer smo prekinili ples, tajnik pripravljalnega odbora g. Klopčič pa je otvoril sestanek. V pozdravnem nagovoru je predsednik pripravljalnega odbora g. Podgorelec obrazložil namen delovanja

društva, nakar je g. Klopčič podal poročilo ter pregled finančnega stanja v preteklem delovanju pripravljalnega odbora S.D.N. Sledilo je glasovanje za novi odbor, v katerega so bili izvoljeni sledeči:

Predsednik

g. A. Podgorelec

Podpredsednik

g. L. Vogrinčič

Tajnik

g. I. Klopčič

Podtajnik

g. R. Prinčič

Blagajnik

g. L. Švajger

Namestnik blag.

g. K. Meze

Referenta za organizacijo

g. M. Ulčej
g. M. Strasberger
Gospodarski referenti
g. F. Lampe
g. B. Pertot
ga. Ivana Smuk

Prva seja novoizvoljenega odbora Slovenskega društva Newcastle bo v nedeljo 12. 4. 1959. Namen se je je, pripraviti program dela in organizacije za tekoče leto.

Delo novega odbora vse kakor ne bo lahko, vendar se z odločno in zavedno podporo vsakega posameznika ne ustrašimo cilja, ki si ga je začrtal novi odbor. Zato pozivamo vse Slovence k čim tesnejšemu sode-

lovanju z društvom, saj bomo le tako lahko dosegli vidne uspehe.

S slovenskim pozdravom!

ODBOR S.D.N.

PREŠERNOVA POT V AZIJO

V Kalkuti so v začetku tega leta izšle mnoge pesmi Dr. F. Prešerna v bengalskem jeziku. Profesor kalakutske univerze, Tripti Chatter je pred izdajo izbora Prešernovih pesmi obiskal kraje, kjer je Prešeren živel in ustvarjal.

KUPUJETE ALI PRODAJATE HIŠO,
ZEMLJIŠČE?

Se želite zavarovati? Potem se obrnite na

"DIRECT ESTATE AGENCY"

1 Madden Grave-KEW, E. 4 — Tel.: WM 9866

- Mnogim Novoavstralcem smo že rešili stanovanjski problem.
- Parcele za zidavo zelo ugodno na prodaj.
- Vse vrste zavarovanja.

Naši posredovalci govorijo tudi slovenski.
Obrnite se na nas ali nas kličite po telefonu.
Pomnite: MR. NIKON

JAVNA TRIBUNA

NE SRAMUJMO SE SVOJEGA DOMA!

Kadarkoli srečam poznane Slovence, nas po kratkem ali daljšem pomenkovanju pogovor privede k problemu Slovenskega doma v Sydneyu.

Zadnje case je tudi ZAR posvetil precej prostora Domu v Sydneyu. Pri tem ne mislim razne "Kolarje" in "Sustarje," ki so se držili izraziti, da jih je sram nasega doma, ne mislec pri tem, da je tudi nas sram, imeti njih med seboj. Njihova ponesrecena poetika je marsikateremu Slovencu segla do grla in je nesmisel, da bi jih se dosti omenjali.

Zelo lep je dopis g. J. Pliberskega, ki je izšel v zadnji številki. ZARA pod naslovom: "Za dom — vendar kakšen?" Z idejami, ki jih je izrazil g. Pliberski, je gotovo vnel marsikogar, saj tudi lepo zvenijo: £3.000 — dvorana — okrog £35 dohodka od večera itd.

Kot receno ideja je lepa. Na žalost pa smo do sedaj imeli ogromno "dobrih" idej, vendar ne toliko ljudi in ne toliko denarja. Dejstvo je, da do sedaj ma-

se ne posedujemo lastnega do-

Ce malo globlje pogledamo, bomo videli, da ni lahko dobiti primerne prostora za £3.000, na katerem bi lahko zidali svoj bodeci dom, ki bi bil približno toliko oddaljen od središča Sydneya kot je danasnji dom.

Izkusnja je tudi že pokazala, da ne bi mogli zgraditi doma s prostovoljnimi delom naših strokovnjakov. Če bi se z investiranjem £3.000 lahko zgradilo dvorano, ki bi prinasala £35 od večera (kolikokrat v letu?), bi prav gotovo že nastale podobne družbe, ki bi zelele imeti tako dobickanosni "business."

Dvorana tudi ne bi mogla nuditi prenočišč našim rojakom.

Dvorana tudi ne bi mogla nuditi toplih večerij našim rojakom in rojakinjam.

Tudi odbor sydneyškega Slovenskega društva je okleval in razmišljal, — nekateri člani so se celo protivili nakupu današnjega doma, — končno pa je le prisel do pozitivnega zaključka in storil ta korak. Kaksen bo uspeh, odvisi od nas vseh in vsakega posameznika. Od nase poztvornosti odvisi, kaksen dom bomo imeli. Gotovo pa je, da od govorjenja ne bi

nikoli nič imeli. Treba je bilo odločitve. Sedaj imamo dve možnosti: uspeh ali neuspeh. Ker smo že na pol poti, strnimo se, stisnimo zobe in izpeljimo stvar do konca.

Mogoče Dom ne bo vsem po godu, toda tudi tukaj velja isto: bo tak, kakršnega bomo pomagali sami ustvarjati.

Odbor se je pozanimal in ve, da z domom ne moremo izgubiti denarja; tudi ce ga takoj po nakupu prodamo, bomo imeli se vedno dobiček.

Besedice, novi nacrti in ideje nam bodo zelo malo koristile. Zato je bolje, da vsakemu kritiku pomolimo roko: "Koliko das?"

Potem pa bo cas za ideje in nacрте.

Marjan Kovac,
Kensington, N.S.W.

27. MARCA 18 LET
KASNEJE

Cenjeni,

cestitam g. V. M., piscu članka pod gornjim naslovom v "ZARU" z dne 25. marca.

Zlasti je na mestu primer Svedske. Ravno tako je točno, da nas je puc prikazal svetu kot eno primitivnih držav, v katerih vojni krogi nasilno menjajo vlade.

Uporabljam to priliko, da odgovorim g. Vjceslavu Vilderju, ki je pred leti v svoji izjavi o pucu z dne 27. marca navedel primer slavnega Epaminonda. Tola ta primerjava, dragi g. Vilder, silno sepa, saj je stvarno najhujša obsodba za nase puciste.

Epaminonda se je s pescico svojih vojakov pri Termopilah zoperstavil mogocni perzijski vojski. On in njegovi vojaki so položili svoje življenje na oltar domovine v vojni, ki je niso sami izzvali. Nasi pucisti so izzvali vojno, narod pacniki v strasno nesreco, sami pa zbežali.

Dr. Jure Koce

Perth

Pisma Zaru

Cenjeno uredništvo,
prosil sem upravnistvo DEMOKRACIJE, da Vam, začne takoj posiljati list v zameno za ZAR.

Ko bom imel nekaj casa, Vam posljem kak prispevek, da ga lahko po Vasi uvidevnosti objavite.

Za danes cestitam Vam in Vasim sotrudnikom za list, ki ga izdajate in ki je zelo koristen emigrantom in Slovincem sploh.

Prav prisrečno pozdravljam Vas in vse cenjene sotrudnike ter Vam zelim vsem skupaj obilnih uspehov in velikega zadovoljstva v zacrtanem smotrnem delu, ki Vas dela skupaj plemenite in kaze, da ste vredni sinovi nase domovine!

dr. Avgust Sfiligoj,
(goriski zastopnik
"Demokracije")

Cenjeni g. urednik, iskreno se Vam zahvaljujemo za pismo in za redno posiljanje ZARA. V redu ga dobivamo in prebiramo. Bili smo prezaposleni, zato Vam doslej se nismo poslali v zameno SVOBODNE SLOVENIJE. Imamo namrec tako malo ljudi, da vsega dostikrat ne zmoredmo. Vendar bomo odslej redno posiljali v zameno nas list.

G. Kroselj se g. Vladimirju Menartu lepo zahvaljuje za pozdrave. Se ga toplo spomnja, kakor ostalih tovarisev iz begunskih let. Pozdrave mu lepo vraca ter mu zeli vse najboljše.

SVOBODNA SLOVENIJA
(Argentina)

Cenjeni,

prav lepa hvala za poslano ZARE. Prisli so mi kot lepo razvedrilo za veliko noc. Precital sem vse natanko in nestrpno cakam na novo stevilko. Zvedel sem mnogo novega in zanimivega ter tako dobil nov elan in voljo do dela.

Franc Emersic
Speers Point, N.S.W.

ZAR je vseslovenski in nestrankarski list, zato daje možnost vsakemu Slovencu, da izrazi svoja misljenja ter tako doprinese k razciscevanju pojmov. Dopisi niso nujno v skladu s konzorcijskim glediscem (op. ur.)

Pomagajte upravi: javite spremembo naslova!

TO PODJETJE JE SEDAJ MOJE, ZAHVALJUJOČ D.&I.

FINANCE NA RAZPOLAGO

Mi vam lahko preskrbimo finančno pomoč — po možnosti preko pooblaščenih agentov — v zvezi nabave vseh vrst podjetij s prodajo na drobno. Ni razlike za milk bar, delikatese, špecerijo, kenfekcijsko trgovino, prodajalno s sandwichi, mešano trgovino, gostinsko hišo, stanovanja itd.

VSI POSLI SO STROGO ZAUPNI IN ZASEBNI
TELEFONIRAJTE NA BW 4521 ALI PA PISITE

DEPOSIT & INVESTMENT

COMPANY LIMITED

Centralna pisarna:

74 Castlereagh Street, Sydney
18 City Road, Sydney
190 Church Street, Parramatta
Church Street, Wollongong

Naslova v Melbournu:

308-311 Little Collins Street, Tel.: MF 8980
349 Swanson Street, Tel.: FB 3900

ZAR NA NOvem NASLOVU

Telefon: FB 4256. (Štev. tiskarne LM 8908)

Zgodovina nasega nogometa

Na zvezinih skupščinah so bile najbolj burne debate vedno o sistemu tekmovalstva, zato so v letu 1932. prešli nazaj na pokalni sistem. Iz 4 kvalifikacijskih skupin se je uvrstilo v zadnji del tekmovalstva 8 klubov. Prvak je drugič postal "Concordia."

Prelomnica v zgodovini predvojnih državnih prvenstev pa je sezona 1932/33, ko je bila osnovana takozvana Nacionalna liga, ki je štela 11 klubov. Morda je zanimivo zapisati končni vrstni red tega prvenstva: BSK 31, Hajduk 28, Jugoslavija 23, HASK 23, BASK 23, Gradjanski 21, Concordia 18, Primorje 17, Slavija (Sarajevo) 16, Slavija (Osijek) 10, Vojvodina 10.

Leto dni pozneje pa so sena skupščini ponovno udarili in do sporazuma o sistemu tekmovalstva sploh ni prišlo, zato v sezoni 1933-34 sploh ni bilo državnega prvenstva. Naslednja sezona pa je prinesla ligo z 10 udeleženci, s prvakom BSK in slovenskim predstavnikom "Primorjem" kot devetim.

V "Gradjanskem" je bila tedaj standartna enajstorična naslednja: Glazer, Huegel, Brozovič, Djanič, Jazbinšek, Kokotovič, Cimermačič, Woelfl, Lešnik, Antolkovič, Pleše.

V letih od 1923 do 1941 je bilo 17 državnih prvenstev. Najuspešnejša klub sta bila "Gradjanski" in BSK s po pet zmagami vsak. Prvaki pa so bili se "Jugoslavija," Hajduk in "Concordia" po dvakrat, HASK enkrat. Največ uspehov je imel BSK, ki je bil ne le petkrat prvak, ampak še štirikrat drugi in tretji.

Za predvojna prvenstva je glavna značilnost predvsem neurejenost tekmovalnega sistema. Posebej pomembno za predvojno in povojna prvenstva pa je še tole. Če gledamo kar po vrsti vsa prvenstva, bomo opazili, da imamo izrazito velike uspešne klube in pa vedno iste reveže, ki se plazijo na začetju lestvice. Med poslednjimi so bili vedno tudi slovenski predstavniki: "Ilirija," "Primorje" in kasneje "Ljubljana."

(Nadaljevanje in konec)

JUST-GEO. CROSS 4:0 (3:0)

Na tekmi, katere se je udeležilo v Olympic Parku nad 7.000 gledalcev, so naši modri takoj v prvi minuti preko Marinoviča potresli malteško mrežo.

Kmalu so naši vodili z 2:0. Maltežani so zaradi podrejene vloge postali bolj grobi in se tudi prekršili nad JUSTOVIM centerforom Beateo. Sodnik je dosodil 11 metrovko, ki jo je Brenner spremenil v gol. Prišlo je tudi do izključitve

dveh malteških igralcev, ki so napadli sodnika in hoteli z njim fizično obračunati.

V drugem polčasu je igra tekla s polja na polje. Naši so bili še vedno v premoči. Bettea je zabil četrti gol ter tako postavil končni rezultat igre.

Tako se je JUST oddolžil Maltežanom za poraz v finalni tekmi za Sun Cup in jim odvzel v prvenstvu dve dragoceni točki.

WILHELMINA-JUST 4:4 (2:1)

Melbourne, 11. aprila. Vreme je bilo nekoliko vetrovno, prav ugodno za igro. Stadion Olympic Park je imel okoli 4.000 gledalcev ob tej priložnosti.

JUSTOV sestav je bil sledeči: Rayters, Brenner, Rezuk, Gulin, Rakič, Schroeder, Neguš, Marinovič, Bettea, Rodek, Fabjančič.

Igra je bila zelo lepa, kar sta potrdila tudi melbournski SUN in AGE, ko pravi-ta v svojima intervjuima, da je to bila in bo ostala ena najlepših letošnjih iger v državnem prvenstvu.

Holandci so v začetku pritiskali in povedli svoje moštvo k vodilni vlogi. Tudi naši so se kmalu otresli nerove in uredili svoje vrste. Fabjančič je kmalu potresel nasprotnikovo mrežo, toda kmalu so prišli tudi Holandci v vodstvo. Moštvi sta šli na odmor z 2:1.

Drugi polčas je bil še bolj razburljiv in napadi so se menjali z obeh strani. Kmalu je bil uspešen Rodek, ki je izenačil gole z 2:2. Toda Holandcem je uspelo doseči dva zaporedna gola in že je kazalo, da bo rezultat 4:2 15 minut pred koncem obveljal.

Sportne novice iz domovine

Split: Reprezentativni vratar Jugoslavije Vladimir Beara je na počitnicah v Splitu. Ker je bil v pretekli sezoni večkrat poškodovan, je nekaj časa počival, potem pa je začel s prvimi treningi kot gost v ekipi Splita.

Iz Splita tudi poročajo, da se je znani nogometaš Frane Matošič odločil za vrnitev na zeleno polje. Frane je že delj časa trener NK Split in nikakor ni zadovoljen z napadalno petorko. Morda bo njegova prisotnost v napadu kljub letom, ki jih ima; pripomogla k večji udarni moči tima.

Bled: Državni prvaki v keglanju na ledu.

Na zamrzlem Blejskem jezeru so v februarju nastopili kegljaši na ledu. Priredili so tekmovalje za dr-

žavno prvenstvo, na katerem je nastopilo 18 ekip. z Bleda, Jesenic in Polja pri Ljubljani. Zmagala je ekipa Bled I. (28 točk), Jesenice II (27 točk) (Jesenice III (24 točk).

PIŠE F. GOLEC

Maribor: Drsalna revija v Mariboru.

Turistično olepševalno društvo v Mariboru je na drsalnišču pri treh ribnikih pripravilo drsalno revijo, na kateri so nastopili najboljši jugoslovanski umetni drsalci, med njimi Nevenka Gale, Jože Resman, Staša Fajdiga, Katjuša Derenda in drugi. Revije se je udeležilo več tisoč navdušenih gledalcev.

Vsakovrstne pisalne, pralne in šivalne stroje, štedilnike, hladilnike, radio in radiograme, kakor vse ostale električne aparate vam nudi

Tone Bezjak

167 Sharp St., COOMA
New South Wales
Tel.: 326

Kadar želite parcelo, se obrnite na nas!

OBLEKE IN KOSTIMI PO MERI

EMIL PETRIČ

naznanja vsem rojakom in rojakinjam, da je odprl nov krojaški salon v partnerstvu s Con Kessanisom (pariška diploma)

Delamo vsakovrstne obleke za gospode in dame.

Velika izbira štofov.

Izvršujemo tudi popravila

Tel.: MA 7024

2. nadstopje

(Con Kessanis)

Piccadilly Arcade — 143 Castlereagh Street

SYDNEY

STANDART

PAKETI

Slovenske tvrdke: Dr. J. KOCE

G.P.O. Box 670, PERTH, W.A.

Znano je, da so standard paketi tvrdke Dr. J. Koce najhitrejše, najlepše in najboljše darilo, ki ga morete poslati Vašim dragim doma.

Še vedno je boljše poslati domov paket kakor pa denar. Za naročnika je cenejši, doma pa dobijo večjo vrednost v roke. Zahtevajte cenik, ki Vam ga bomo takoj poslali.

Posebno poudarjamo, da so zdravila, ki jih pošiljamo v domovino, direktno iz Londona, za celih 40 do 50% cenejša kot če jih kupite tukaj v lekarni, o čemur se lahko vsak sam prepriča, če vpraša najbližje lekarno, koliko stane zdravilo, ki ga doma želi.

V domovino pošiljamo tudi štofe, radio aparate, kolesa itd. Zahtevajte cenike.

Vsem svojim odjemalcem dajemo zastoj informacije za poklic zaročenk, sorodnikov itd.

Mr. R. OLIP,

zastopnik: 65 MONCUR STREET
WOOLLAHRA, SYDNEY, N.S.W.
FB 4806

Kupujte pri nas
ladijske in letalske
vozne listke.

MALI OGLASI

H. KOTA — Dentalni laboratorij

Precizna in zanesljiva zobo-tehnična dela.
Mostovi in umetno zobovje.

12 Notts Ave, Bondi Beach, N.S.W.

Tel.: FY 3862 — Tram stop 41

Nasproti plavalnega bazena

Telefonirajte pred prihodom.

LEPO OPREMLJENA SOBA s kopalnico in uporabo kuhinje za dekle ali mlajšo ženo z otrokom.

Cena £2/5/- tedensko.

Mr. G. Waite, 69 Moncur St., Woollahra, N.S.W.
(med Slov. domom in ŽA ROVO pisarno)
Tel. FB 2020.

PRVENSTVO NA HOKEJU NA LEDU

Jesenice so že tretje leto zaporedoma državni prvaki. Lestvica je naslednja:

JESENICE	20
LJUBLJANA	13
PARTIZAN (Beogr.)	10
C. ZVEZDA (Beogr.)	7
TAŠMAJDAN (Beogr.)	6
ZAGREB	4